

Dự án Thông tin - Thư viện điện tử liên kết các trường đại học trên địa bàn TP. HCM

1. Dẫn nhập

“Dự án Thông tin - Thư viện điện tử liên kết các trường đại học trên địa bàn TP. HCM” do Hội đồng đại học TP. Hồ Chí Minh đề xuất. Dự án đã được đưa vào kế hoạch kinh phí năm 2003 các chương trình - dự án thuộc Chương trình mục tiêu ứng dụng và phát triển CNTT (QĐ 93) của Sở Khoa học Công nghệ và môi trường TP. HCM. Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP. HCM được đề nghị làm Chủ dự án.

Sau đây là kế hoạch dự kiến triển khai:

2. Các bước thực hiện

Dự án được dự kiến triển khai qua ba giai đoạn:

1. **Nghiên cứu khả thi (feasibility study) – Soạn thảo và bảo vệ dự án.**
2. **Xây dựng hệ thống liên kết với các thư viện phát triển cao nhất - Triển khai dự án.**
3. **Triển khai kết nối các thư viện khác.**

2.1. Giai đoạn 1: NGHIÊN CỨU KHẢ THI.

Giai đoạn nghiên cứu khả thi được thực hiện trong vòng 3 tháng (từ tháng 8/2003 đến hết tháng 11/2003), qua các bước sau:

1. Lập kế hoạch chi tiết nghiên cứu khả thi.
2. Thăm dò hiện trạng cụ thể các trường đại học – cao đẳng trong địa bàn.
3. Đánh giá nhu cầu liên thông các thư viện về nghiệp vụ, cơ sở hạ tầng và công nghệ
4. Học tập kinh nghiệm nước ngoài.
5. Hội thảo chuyên đề với các thư viện phát triển cao nhất.
6. Chuẩn hoá nghiệp vụ thư viện & đề xuất phương án kỹ thuật công nghệ.
7. Xây dựng hệ thống mẫu (prototype).
8. Báo cáo nghiên cứu khả thi và đề xuất kế hoạch cho giai đoạn 2 & 3.

2.1.1 Công việc chi tiết:

a. Xác định nhu cầu về lượng người sử dụng, địa điểm kết nối, các loại hình thông tin cần đáp ứng: Thực hiện:

- Kế hoạch cụ thể về công việc, tổ chức nhân lực và tiến độ cho giai đoạn nghiên cứu khả thi
- Thống kê số lượng các trường đại học – cao đẳng (bao gồm cả các trường THCN và viện nghiên cứu) trên địa bàn TP HCM.

b. Xác định hiện trạng, phương thức quản lý sử dụng hiện nay: Thực hiện:

- Thiết lập phiếu thăm dò hiện trạng bao gồm các phương thức quản lý sử dụng, hiện trạng cơ sở hạ tầng, lượng người sử dụng, loại hình thông tin thư viện đang sử dụng, hướng phát triển, nhu cầu tập huấn nghiệp vụ.
 - Tổ chức hội thảo với các thành phần tham dự là đại diện các thư viện nhằm giới thiệu dự án, công nghệ dự kiến sử dụng, phát phiếu thăm dò hiện trạng
 - Thu hồi và phân tích phiếu thăm dò hiện trạng để phân loại theo quy mô phát triển của các thư viện nhằm nắm bắt yêu cầu tập huấn và chọn lọc ra một nhóm các thư viện phát triển cao nhất để thành lập consortium. Đây là consortium để phát triển mô hình liên thông thư viện và xác định các thư viện cần hỗ trợ đặc biệt
- c. Hội thảo chuyên đề:** Tiến hành hội thảo nghiệp vụ chuẩn thống nhất và công nghệ mới sẽ sử dụng cho các thư viện có phát triển cao nhất.
- d. Xác định trình độ nghiệp vụ thư viện chuẩn hóa:** Thực hiện:
- Tổ chức nhóm nghiên cứu khả thi cho vấn đề nghiệp vụ thư viện chuẩn hóa.
 - Lên phương án tập huấn nghiệp vụ thư viện chuẩn hoá và thực hành công nghệ mới cho toàn thể cán bộ thư viện theo kết quả thăm dò.
- e. Xác định công nghệ, chuẩn kỹ thuật và cấu trúc hệ thống:** Thực hiện:
- Tổ chức nhóm nghiên cứu tiền khả thi cho chuẩn công nghệ, chuẩn sử dụng và cấu trúc hệ thống.
 - Khảo sát kỹ hoạt động các thư viện trong consortium, đặt biệt về việc ứng dụng tin học của các thư viện trong consortium để có phương hướng ứng dụng công nghệ liên thông nhằm xác định nhu cầu cho phần mềm và phần cứng.
- f. Xác định nhu cầu nâng cấp thư viện khi liên kết:** Xác định các nhu cầu cụ thể trong việc nâng cấp, bổ sung cho các thư viện phát triển nhất hiện nay. Chi tiết hiện trạng các thư viện cần nâng cấp. Dự toán nhu cầu, liệt kê chi tiết thiết bị phần cứng và phần mềm cần nâng cấp cùng với dự tính tiến độ triển khai.
- g. Học tập kinh nghiệm:** Tham quan một số mô hình consortium để học tập kinh nghiệm nghiệp vụ quản lý, phương thức hợp tác liên thông thư viện và công nghệ sử dụng.
- h. Xây dựng hệ thống mẫu – prototype:** Tiến hành lập nhóm kỹ thuật xây dựng hệ thống mẫu nhằm kiểm chứng công nghệ, phương thức sử dụng, tính hiệu quả của mô hình liên thông. Trình bày phương thức triển khai kỹ thuật và công nghệ, yêu cầu phần cứng, phần mềm, cơ sở dữ liệu cho hệ thống

2.1.2. Kết quả:

a Báo cáo nghiên cứu khả thi

- i. Chi tiết hiện trạng các thư viện, nghiệp vụ quản lý và phương thức sử dụng, lượng người sử dụng, hướng phát triển khi liên kết
- ii. Các nhu cầu đặt ra cho việc liên kết các thư viện từ góc độ nghiệp vụ quản lý và sử dụng
- iii. Các nhu cầu đặt ra cho việc nâng cấp các thư viện phát triển nhất hiện nay

- iv. Nghiệp vụ chuẩn thống nhất và công nghệ mới sẽ sử dụng theo lịch trình xác định trong báo cáo khả thi
 - v. Hệ thống mẫu nhằm kiểm chứng công nghệ, phương thức sử dụng, tính hiệu quả của mô hình liên thông
 - vi. Các phụ lục:
 - o Các phiếu thăm dò hiện trạng
 - o Báo cáo đánh giá hiện trạng các thư viện
 - o Báo cáo học tập kinh nghiệm liên thông thư viện
 - o Báo cáo kết quả chuẩn hoá nghiệp vụ thư viện
 - o Báo cáo xây dựng giải pháp công nghệ - hệ thống mẫu
- b Đề Án cho giai đoạn 2 và 3 (Trưởng ban Soạn Thảo và Ủy viên điều phối)**
- i. Tổ chức quản lý và thành phần dự án
 - ii. Các bước tiến hành & các công việc trong các bước tiến hành
 - iii. Tiến độ thực hiện
 - iv. Chi phí dự kiến

2.1.3 Tiến độ triển khai:

Công việc	2003			
	8	9	10	11
Lập kế hoạch chi tiết nghiên cứu khả thi và ký kết hợp đồng				
Thăm dò hiện trạng cụ thể các trường đại học & cao đẳng trong địa bàn				
Đánh giá nhu cầu liên thông các thư viện về nghiệp vụ, cơ sở hạ tầng và công nghệ				
Học tập kinh nghiệm nước ngoài				
Chuẩn hoá nghiệp vụ thư viện & đề xuất phương án kỹ thuật công nghệ				
Tiến hành hội thảo chuyên đề				
Xây dựng hệ thống mẫu (prototype)				
Báo cáo nghiên cứu khả thi và đề xuất kế hoạch cho giai đoạn 2 & 3				

2.2. Giai đoạn 2: XÂY DỰNG HỆ THỐNG LIÊN KẾT CÁC THƯ VIỆN PHÁT TRIỂN CAO NHẤT

Giai đoạn 2 được thực hiện từ tháng thứ nhất của dự án đến hết tháng thứ tám (dự kiến trong vòng tám tháng), với toàn bộ thông tin thu thập và nghiên cứu trong giai đoạn nghiên cứu khả thi. Cách thức tiến hành, tiến độ, tổ chức và công việc đều theo đề án đúc kết cũng trong giai đoạn nghiên cứu khả thi.

2.2.1 Công việc:

- a. **Thành lập consortium** : Bao gồm dưới 10 thư viện phát triển cao nhất
- b. **Hỗ trợ nghiệp vụ**: Hỗ trợ nghiệp vụ căn bản cho những thư viện còn yếu
- c. **Hỗ trợ và củng cố các hệ thống thư viện đã có**
 - Hỗ trợ thêm phần cứng cho mạng Thư viện Cao học, trường ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP HCM
 - Hỗ trợ thêm phần cứng và phần mềm cho các thư viện khác (trong số các thư viện phát triển cao nhất thuộc consortium)
 - Xây dựng CSDL số hóa luận văn, luận án sau đại học của các thư viện trong consortium
 - Bổ sung CSDL trực tuyến (từ 1 đến 4 thư viện thuộc consortium)
- d. **Tập huấn nghiệp vụ**: Tiến hành tập huấn nghiệp vụ chuẩn thống nhất và công nghệ mới sẽ sử dụng trong việc liên thông
- e. **Xây dựng hệ thống trung tâm phục vụ cho việc liên kết**
 - Cài đặt phần cứng và phần mềm cho hệ thống máy chủ điều hành mạng chung tại Thư viện trường ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP. HCM.
 - Xây dựng phần mềm
 - Liên kết các thư viện, chuẩn hóa công nghệ và ứng dụng phần mềm liên thông tiến đến xây dựng một mạng liên kết các trường đại học – cao đẳng

2.2.2 Kết quả:

- a. **Hoàn thành giai đoạn 2**: Thành phố sẽ có một hệ thống liên kết thư viện (consortium) bao gồm những thư viện đại học – cao đẳng có phát triển cao nhất, có thể chia sẻ thông tin, dùng chung CSDL trực tuyến và có thể liên thông với các hệ thống thư viện đại học trong khu vực và trên thế giới. Đây được xem như là một mô hình liên thông thư viện hiện đại đúng tầm cỡ quốc tế.
- b. **Báo cáo thực hiện**
 - Kết quả thực hiện
 - Kinh nghiệm thu thập được và cách ứng dụng vào giai đoạn 3
- c. **Tổ chức giới thiệu hệ thống**

2.3. Giai đoạn 3: TRIỂN KHAI KẾT NỐI CÁC THƯ VIỆN KHÁC

Giai đoạn 3 được thực hiện từ tháng thứ chín của dự án đến hết tháng thứ hai mươi (dự kiến trong vòng mười hai tháng), với toàn bộ thông tin thu thập và nghiên cứu trong giai đoạn 2. Cách thức tiến hành, tiến độ, tổ chức và công việc đều theo đề án đúc kết cũng trong giai đoạn 2.

2.3.1 Công việc:

- a. **Mở rộng consortium**
 - Mở rộng consortium đến các thư viện khác trong địa bàn TP HCM
 - Liên kết consortium với các Liên hiệp thư viện các trường đại học khu vực phía Nam (ngoài TP HCM)

- Liên kết các thư viện lớn khác trong nước
- b. Hỗ trợ nghiệp vụ :** Hỗ trợ nghiệp vụ căn bản, quản lý sử dụng cho những thư viện cần liên kết
- c. Hỗ trợ và củng cố các hệ thống thư viện cần liên kết :** Hỗ trợ thêm phần cứng và phần mềm cho các thư viện khác (trong số các thư viện liên kết với consortium)
- d. Xây dựng hệ thống trung tâm phục vụ cho việc liên kết**
 - Nâng cấp phần cứng và phần mềm cho hệ thống máy chủ điều hành mạng chung tại Thư viện trường ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐHQG TP HCM.
 - Liên kết các thư viện, chuẩn hóa công nghệ và ứng dụng phần mềm liên thông tiến cho các thư viện đó.

2.3.2 Kết quả:

- a. Hoàn thành giai đoạn 3:** Một mô hình liên thông thư viện hiện đại đúng tầm cỡ quốc tế bao gồm những thư viện đại học – cao đẳng có thể chia sẻ thông tin, dùng chung CSDL trực tuyến và có thể liên thông với các hệ thống thư viện đại học trong khu vực và trên thế giới.
- b. Báo cáo thực hiện**
 - Kết quả thực hiện
 - Kinh nghiệm thu thập được
- c. Tổ chức giới thiệu hệ thống**

Thảo luận giữa Ban soạn thảo dự án với Ban Quản lý các dự án CNTT thuộc Sở Khoa học & Công nghệ

4. Kết luận.

Dự án “*Thông tin – thư viện điện tử liên kết các trường đại học trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh*” là một quyết tâm của Hội đồng đại học TP Hồ Chí Minh nhằm thúc đẩy việc “Liên kết và hỗ trợ phát triển các trường đại học – cao đẳng trên địa bàn TP. Hồ Chí Minh”. Dự án này đồng thời đáp ứng chủ trương của Ủy ban nhân dân TP. Hồ Chí Minh trong phần tin học hóa quản lý hành chính Nhà nước – chính phủ điện tử thể hiện trong Quyết định số 93/2002/QĐ-UB của Chủ tịch UBND TP. HCM về phê duyệt chương trình mục tiêu ứng dụng và phát triển CNTT TP. HCM từ năm 2002 đến năm 2005.

BAN SOẠN THẢO DỰ ÁN – THƯ VIỆN CAO HỌC